

Dato: 02.12.2005
Referanse: 15686/05
Arkiv: 242
Vår saksbehandler: Olav Kornstad
Landbrukssak 0428 05 0136 SKO

Høring - Ny forskrift om skogfond mv.

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Drifts- og forvaltningsutvalget	14.12.2005

Saksdokumenter vedlagt:

Landbruks- og matdepartementet: Høring – ny forskrift om skogfond mv.

Øvrige saksdokumenter:

Rådmannens innstilling:

Trysil kommune mener det er positivt at forskrift om skogfond mv. er samla i en forskrift.

Trysil kommune har følgende merknader til kapittel 4, Renter av skogfond:

1. Det må gis en nærmere avklaring og avgrensing av rentemidler brukt til administrasjon av ordninga.
2. Den nye forskriften må gi klare rammer for hvor mye rentemidler som kan trekkes inn fra kommunene, slik at en vesentlig større andel av midlene blir igjen i kommunene.
3. Prosjektmedarbeidere må kunne ha tilsettingsforhold i den enkelte kommune, hvis det er formålstjenlig ut fra de oppgaver prosjektet skal løse.
4. Bestemmelser i gjeldende forskrift om at budsjettforslag skal drøftes med lokale kontaktutvalg må videreføres og tas inn i den nye forskriften.
5. Kommunene må sjøl kunne vedta budsjett for bruk av egne rentemidler, på lik linje med annen myndighet som er delegert til kommunene i landbrukssaker.

TRYSIL KOMMUNE

Kristian Trengereid
rådmann

Saksutredning:

Den 27. mai i år vedtok Stortinget ny lov om skogbruk (skogbrukslov). Den nye loven trer i kraft 01.01.06.

§§ 14 – 16 i den nye loven gjelder skogfond, og vil erstatte reglene om skogavgift og rentemidler i gjeldende skoglov. Paragrafene i den nye skoglova har følgende ordlyd:

§ 14. Innbetaling til skogfond

Skogfond er ei tvungen fondsavsetjing som skal gi skogeigaren eit betre grunnlag for å finansiere tiltak med sikte på ei berekraftig forvaltning av skogressursane.

Skogeigaren skal setje av middel til skogfondet ved sal, oreigning eller anna overdraging av hogd eller framdrive virke eller av tre på rot, ved skogeigaren sin bruk av virke for vidare sal eller anna overdraging. Plikta gjeld ikkje skogeigaren sin bruk av virke til eige behov i samband med jord- og skogbruksverksemd på eigedommen.

Fylkesmannen kan frita ein skogeigar frå plikta til å innbetale til skogfond etter første ledd dersom det er urimeleg å krevje slik innbetaling, og skogeigaren kan vise til at det blir utført investeringsarbeid i skogen som minst svarar til den innbetalinga som er pliktig.

Inneståande skogfondsmiddel følgjer eigedommen ved overdraging til ny eigar, og inneståande middel kan ikkje skiljast frå eigedommen ved pantsetjing, tvangsfullføring eller på annan måte.

Departementet kan gi forskrifter om ordninga med skogfond, og fastset kor stor fondsavsetjinga skal vere. Avsetjinga skal ikkje vere lågare enn 2 prosent av bruttoverdien av virket.

Ved manglande innbetaling til skogfondet er krav frå kommunen tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 15. Bruk av skogfondet

Skogfondet skal brukast til langsiktige investeringar til fordel for den skogen som virket kjem frå, eller til fordel for annan skog som skogeigaren har i same kommune. Med godkjenning frå kommunen kan middel på skogfondet også førast over til annan skog som skogeigaren har.

Skogfondet skal i første rekkje brukast til skogkultur, skogbruksplanlegging, skogproduksjon, skogsvegar og tiltak som tek sikte på å sikre viktige miljøverdiar i skogen.

Departementet kan gi nærare forskrifter om bruken av skogfondet, mellom anna reglar om frigjeving av fondsmiddel dersom det ikkje er behov for investeringar i skogen.

§ 16. Renter av skogfondsmiddel

Skogeigaren har ikkje krav på renter av inneståande middel på skogfond.

Rentene av skogfondet skal nyttast til administrasjon av skogfundsordninga, og til å dekkje eventuelle tap i samband med innkrevjing av pliktig innbetaling til skogfondet. Renter som ikkje blir brukt til desse formåla, skal brukast til ulike skogbruksformål etter nærare forskrifter fastsett av departementet.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har nå utarbeida forslag til ny forskrift om skogfond, med hjemmel i de tre nevnte paragrafer. Dette er nå sendt på høring. Høringsbrevet og forslaget til ny forskrift følger som eget vedlegg.

Etter gjeldende skoglov er det fem forskrifter som omhandler skogavgift og rentemidler. Høringsutkastet innebærer at en framover bare skal ha en forskrift om skogfond. Slik sett er høringsutkastet et forenklingstiltak. Dette innebærer at følgende forskrifter blir oppheva:

1. Forskrift om forvaltning og bruk av rentene av skogavgiften (rentemidlene).
2. Forskrift om forvaltning og bruk av renter av skogavgiften som trekkes inn til Landbruksdepartementet (sentralt inntrukne rentemidler).
3. Forskrift om bruk m.v. av skogavgift.
4. Forskrift om innbetaling av skogavgift og måling av skogsvirke m.v.

5. Forskrift om skogavgift for det enkelte kalenderår.

Skogavgifta og rentemidlene er blant de viktigste økonomiske virkemidlene i skogpolitikken. På bakgrunn av dette er den foreslåtte endringa viktig for skogbruket i Trysil. Høringsuttalelsen legges derfor fram for politisk behandling.

Forslaget til forskrift.

Oppsettet under viser innholdet i den nye forskriften, og sammenhengen mellom den nye og de gamle forskriftene:

Kapittel	Paragraf	Forhold til gjeldende forskrifter
1	Innleiande føresegner 1-1 Formål 1-2 Verkeområde mv. 1-3 Måleplikt 1-4 Disponering av skogfond	
2	Innbetaling til skogfond og oppgaveplikt mv. 2-1 Plikt til å setje av skogfond 2-2 Sats for avsetjing til skogfond mv. 2-3 Plikt til å betale inn til skogfond 2-4 Nærmare om innbetaling til skogfond 2-5 Oppgaveplikt 2-6 Virkesdatabase	Reglene erstatter gjeldende Forskrift om innbetaling av skogavgift og måling av skogsvirke mv. og Forskrift om skogavgift for det enkelte kalenderår.
3	Bruk av skogfondsmidler mv. 3-1 Formål skogfondet kan brukast til 3-2 Nærmare om utbetaling 3-3 Tilbakebetaling til skogfondet	Reglene erstatter gjeldende Forskrift om bruk mv. av skogavgift.
4	Renter av skogfond 4-1 Bruk av rentene til skogfond 4-2 Regnskaps- og budsjettutinar for rentene av skogfond	Reglene erstatter gjeldende Forskrift om forvaltning og bruk av rentene av skogavgiften (rentemidlene) og Forskrift om renter som trekkes inn til Landbruksdepartementet (sentralt inntrukne rentemidler).
5	Avsluttande føresegner 5-1 Fordeling av skogfond ved deling av eiendom 5-2 Kontroll 5-3 Klage 5-4 Straff 5-5 Tvangsmulkt 5-6 Dispensasjon og utfyllande retningslinjer 5-7 Iverksetjing	

Generelle kommentarer

Skogbruket har en sentral betydning for verdiskaping og sysselsetting i Trysil. Som næring er skogbruket i en særstilling i den forstand at mange investeringer gjøres med et tidsperspektiv på 100 år. Skogen er både arena for næringsvirksomhet og en del av det miljøet og landskapet som omgir oss. Reglene om skogavgift / skogfond må vurderes i lys av dette.

Skogavgifta, slik den er i dag, er ingen avgift i vanlig forstand. Den er reelt sett et fond for den enkelte skogeiendom. Endringa av navn til fond gir derfor en mer korrekt og positiv beskrivelse av hva ordninga gjelder enn den gjorde før.

Kapittel 2 og 3 omhandler innbetaling til skogfond, oppgaveplikt, hvordan skogfondsmidler kan brukes mv. Dette er i hovedsak en videreføring av dagens regler, og en har ingen vesentlige merknader til dette.

Kapittel 3 omhandler bruk av renter av skogfond og regnskaps- og budsjettutiner for dette. Her er det flere forhold av prinsipiell art som må kommenteres nærmere.

Kommentarer til de enkelte paragrafene i kapittel 4.

§ 4-1 Bruk av rentene av skogfond

- 1. avsnitt

Skogeigaren har ikkje krav på renter av inneståande beløp på skogfondet, jf. § 16 i skogbrukslova. Rentene av skogfondet (rentemidlane) skal brukast til administrasjon av skogfundsordninga, og til å dekkje eventuelle tap i samband med ordninga.

Vår kommentar:

Ad bruk av rentemidler til administrasjon av ordninga: Hvorvidt rentemidlene skal kunne brukes til administrasjon av ordninga er et spørsmål av prinsipiell karakter. Det innebærer jo egentlig at de brukes til ordinær offentlig forvaltning. Det er i andre sammenhenger et vanlig prinsipp at offentlige oppgaver skal løses via ordinære offentlige bevilgninger. Grensegangen mellom de utgiftene skogbruksstyresmaktene har til administrasjon av ordninga og øvrige utgifter som skogbruksstyresmaktene har kan være svært uklar. Uten nærmere presiseringer vil dette kunne føre til at rentemidler brukes til ”saldering” av skrantende budsjett hos offentlige skogbruksstyresmakter, enten det er på kommunalt, regionalt eller statlig nivå. Det er neppe hensikten. Det må derfor tas inn presiseringer som avklarer dette i forskriften.

- 2. avsnitt

Departementet eller den det gir fullmakt skal kvart år bestemme ei prosentvis fordeling av bruken av rentemidlane på kommunenivå, fylkesnivå og sentralt nivå. Departementet eller den det gir fullmakt kan vidare bestemme at ein del av rentemidlane kvart år skal overførast til skogeigarforeiningar eller andre som driv aktiv skogfagleg rettleiing til skogeigarar.

Vår kommentar:

Ad overføring av rentemidler: Rentemidlene stammer fra avvirking som foregår i den enkelte kommune. Kommunene er tillagt økt myndighet og ansvar i landbrukssektoren, mens kompetansen og bemanninga hos Fylkesmannen er redusert mye de siste åra. Kommunene har få økonomiske virkemidler tilgjengelige til fellestiltak i skogbruket. Den nye forskriften bør gi klare rammer for hvor mye rentemidler som kan trekkes inn fra kommunene, slik at en vesentlig større andel av midlene blir igjen i kommunene.

- 3. avsnitt nr 1.

Tilskott til prosjekt og tiltak til fremme av skogbruk. Rentemidlar kan i samband med dette ikkje brukast til lønn mv. til personell som er tilsett i ein kommune eller ved fylkesmannsembetet.

Vår kommentar:

Ad arbeidsgiveransvar: Forslaget til forskrift angir at rentemidler ikke skal kunne brukes til lønn mv. til personell ansatt i en kommune. Det en bør ha fokus på i prosjektrelatert arbeid er formålet med et prosjekt – hva en skal oppnå og hvordan en skal nå målet. Hvem som bør ha arbeidsgiveransvar vil da kunne variere med hva slags prosjekt det er og lokale forhold i den enkelte kommune.

For flere prosjekter innafor tradisjonelt skogbruk er tilgang til opplysninger om skogavgift, skogbruksplaner, arkivopplysninger om avvirking og skogkultur og kartmateriale ved landbrukskontoret viktige hjelpemidler. Eksempler på dette er tradisjonelle prosjekter for økt aktivitet i skogkultur og prosjekter for bedre vegvedlikehold. Når en prosjektleder er tilsatt i en kommune er han en del av kommunens skoglovmyndighet. Han vil dermed ha tilgang til nevnte materiale uten behov for fullmakter fra skogeier. Dette er helt sentralt hvis en prosjektleder skal kunne være proaktiv og ha nytte av eksisterende virkemidler på en rasjonell måte. I slike situasjoner vil det være en stor fordel at kommunen har arbeidsgiveransvar.

Et alternativ til at en prosjektleder er tilsatt i kommunen vil i en del tilfelle være tilsetting i lokal skogeierforening. Prosjektleder vil da ikke ha tilgang til de opplysninger som er nevnt foran uten fullmakt. Som ansatt i en skogeierforening vil en prosjektleder normalt primært arbeide for egne

medlemmer. Graden av oppslutning om skogeiersamvirket varierer, men i mange kommuner finnes det en del skogeiere som ikke er medlem her.

For en del skogbruksprosjekter er det aktuelt med samfinansiering mellom rentemidler og tilskudd til Nærings- og Miljøtiltak i Skogbruket. For sistnevnte tilskudd er det ingen krav til hvem som skal være arbeidsgiver.

Konklusjon: Prosjektmedarbeidere må kunne ha tilsettingsforhold i den enkelte kommune, hvis det er formålstjenlig ut fra de oppgaver prosjektet skal løse. § 4-1 nr 1. må endres slik at rentemidler kan brukes til prosjektmedarbeidere i kommunen, men ikke til fast ansatte.

§ 4-2 Regnskaps- og budsjetttrutinar for rentene av skogfond

- 2. avsnitt

Kommunen og fylkesmannen skal kvart år utarbeide eit budsjett for bruken av høvesvis kommunane og fylka sine rentemidlar. Fylkesmennene skal gi nærmare retningslinjer for gjennomføringa av budsjettarbeidet på kommunenivå, og skal godkjenne kommunane sine budsjett. Departementet gir nærmare retningslinjer for gjennomføringa av budsjettarbeidet på fylkesnivå. Budsjetta for bruk av fylka sine rentemidlar skal godkjennast av departementet eller den det gir fullmakt.

Vår kommentar:

Ad kontaktutvalg: I § 3 i gjeldende forskrift for bruk av rentemidler heter det at kommunens budsjettforslag skal drøftes med lokalt kontaktutvalg, evt. skogeiervalg der slike ikke finnes, før det behandles i kommunen. Det er viktig at lokale tiltak og prosjekter har forankring i det lokale skogbruk. Gjeldende bestemmelse om at budsjettforslag skal drøftes med lokale kontaktutvalg må derfor videreføres og tas inn i den nye forskriften.

Ad budsjetttrutiner: Lokale prosjekter til fremme av skogbruk kan finansieres med rentemidler. De kan også finansieres med midler fra tilskudd til Nærings- og Miljøtiltak i Skogbruket (NMSK). For å få en best mulig prosjektfinsiering kan det være aktuelt å finansiere skogbruksprosjekt med både rentemidler og de nevnte tilskuddsmidler. Det har vært gjort i Trysil kommune både for prosjekt økt aktivitet skogkultur og for prosjekt vegvedlikehold. Det er derfor viktig at retningslinjer og frister for budsjettering av de to ordningene samordnes. Forskriften om skogfond bør derfor suppleres med retningslinjer for dette.

Ad delegering av myndighet til kommunene: De siste åra har det vært foretatt en omfattende delegering av myndighet til kommunene i landbrukssaker, både for økonomiske og juridiske virkemidler. Trysil kommune er overraska over at den nye forskriften ikke følger opp dette når det gjelder vedtaksmyndighet for bruk av rentene av skogfond. § 4-2 må endres, slik at kommunen sjøl kan vedta budsjett for bruk av egne rentemidler. Fylkesmannens rolle må være å kontrollere at kommunene følger gjeldende forskrift, samt faglige og koordinerende innspill.